

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.018/2020/13/2. szám

A felperes:

felperes (cím2.)

A felperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (cím4., ügyintéző: ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím1.)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (cím5., ügyintéző: ügyvéd)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperes (95. sorszám alatt)

A per tárgya:

jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

15.P.20.751/2017/92. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 444.500 (négy száznegyvennégyezer-öttszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, valamint az államnak – az illetékes állami adóhatóság felhívására – 2.500.000 (kettő millió-öttszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek házasságuk 2008. évi felbontását követően az életközösséget 2009. áprilisában helyreállították, és 2011. júniusáig közös háztartásban éltek. A magyar nyelvet nem beszélő felperes az alperes kezdeményezésére és segítségével 2009. július 23. napján az Bank Bank Hungary Zrt-nél befektetési értékpapírszámlát és ahhoz tartozó folyószámlát (a továbbiakban együtt: befektetési számla) létesített, és az alperest e befektetési számla feletti rendelkezésre meghatalmazta. E jogával élve az alperes a felperes megtakarítását 2011. március 1-jei értéknappal a befektetési jegyek eladása révén számlapénzre váltotta, és annak jutalékokkal és adókkal csökkentett összegét, 103.975 eurót készpénzben felvette.
- [2] A felperes az Bank Bank Hungary Zrt-nél forintszámlát és euró devizaszámlát is nyitott, melyek feletti rendelkezésre a felperes mellett 2009. szeptember 28. és 2011. október 25. közötti időszakban az alperes, 2011. november 7. és 2012. január 18., majd 2012. január 27. és március 2. között az alperes korábbi házastársa tanú1, 2012. április 2. és 2013. december 18. között az alperes lánya tanú2, 2013. december 18. napjától ügyvéd neve ügyvéd, majd 2015. október 1. napjától tanú1 volt jogosult. A rendelkezési jog módosításai kapcsán a felperesnek a meghatalmazások aláírása miatt a bankfiókban személyesen is meg kellett jelennie.
- [3] A felperes 2012. január 27. napján írásban az értékpapír számla megszüntetését kezdeményezte.
- [4] Az alperes 2012. január 12. napján a felperest egy helység neve-i ápolási intézetben helyezte el, ahol 2012. március 30. napjáig tartózkodott demencia, önellátási képesség csökkenés és alkoholizmus miatt; az intézményből való elbocsátását követően különböző Helység1/5-i ingatlanokban lakott. 2013. évben ügyvéd neve Helység1/5-i ügyvéddel lépett kapcsolatba, aki a 2013. június 27. napján kelt, a Helység1/5-i Rendőrkapitányságnak címzett levelében előadta, hogy néhány héttel korábban találkozott a felperessel, aki azonban a személyazonosságát érvényes okmánnal igazolni nem tudta, emiatt tőle meghatalmazást nem tudott elfogadni. A felperes beszámolt neki arról, hogy az Bank Banknál vezetett számlája felett a volt felesége díszponál, ő maga okmányok, illetve bankkártya hiányában pénzt nem tud felvenni, a banki kivonatokat és személyi okmányait a feleségénél vannak. Azt a meggyőződését közölte, hogy a felesége és annak családja az ő nyugdíjvagyonát élék fel. Az ügyvéd kitért arra is, hogy a felperes saját bevallása szerint több évvel korábban helységben-n volt pszichiátriai kezelésen, vele beszélgetve azonban úgy ítélte meg, hogy jogi értelemben cselekvőképes, beszédét és viselkedését nem találta zavartnak. A Helység1/5-i Rendőrkapitányság által folytatott nyomozás 2015. év elején ügyészégi szakban, az alperes magánokirat-hamisítás vétsége miatti megrovásával zárult, miután bebizonyosodott, hogy a felperes személygépkocsijának eladásáról kötött szerződésen a felperes névaláírások grafikai kivitelezője az alperes volt; egyéb bűncselekményt nem róttak az alperes terhére.
- [5] 2016. augusztus 22. napján a felperes kérelmére az Bank Bank Hungary Zrt rendelkezésére bocsátotta a befektetési számla számlakivonatát, amelyen megtalálható volt a 2011. március 1-jei 103.975 euró pénztári kifizetés is. A felperes ezt követően a pénzügyintézethez 2017. február 3. napján intézett megkeresést, amire 2017. február 23. napján kiadták részére a

kifizetéshez kapcsolódó pénztárbizonylatot. A bizonylaton a készpénz felvevőjeként az alperes szerepel. A felperes az alperes által 2017. február 28. napján átvett felszólító levélben felhívta az alperest, hogy öt napon belül fizessen meg 103.975 eurót és ennek 2011. március 2. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, majd az írásbeli felszólítás eredménytelenségét követően 2017. május 22. napján terjesztette elő a jelen per alapjául szolgáló fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét.

- [6] Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes módosított keresetében a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 361.§ (1) bekezdése alapján rosszhiszemű, illetve jóhiszemű jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése, megbízási szerződés létrejöttének megállapíthatósága esetén az 1959. évi IV. törvény 479.§ (2) bekezdésében rögzített elszámolási kötelezettség címén kérte kötelezni az alperest elsődlegesen 103.975 euró és ennek 2011. március 2. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai, másodlagosan 103.975 euró és ennek 2017. március 5. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elévülési kifogást terjesztett elő, ami mellett arra hivatkozott, hogy a felperes és közöttük fennálló megbízási jogviszonynak megfelelően a befektetési számláról felvett pénzüsszeget a felperesnek átadta.
- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest az alperes javára 1.700.000 forint perköltség, az állam javára 1.200.000 forint feljegyzett illeték megfizetésére kötelezte.
- [9] Ítéletének indokolása szerint az 1959. évi IV. törvény 324. § (1) bekezdése szerinti ötéves elévülési idő elteltét, a felperesi hivatkozás alapján az elévülés 1959. évi IV. törvény 326. § (2) bekezdése szerinti nyugvását, illetve ezzel összefüggésben azt vizsgálta, hogy a felek között volt-e [szerződésen alapuló] jogviszony. Utóbbi kérdésben az alperessel egyetértve arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felek között az 1959. évi IV. törvény 474.§-a szerinti, a felperes értékpapír-és folyószámlája feletti rendelkezésre vonatkozó meghatalmazást is magában foglaló szóbeli megbízási jogviszony jött létre. Az 1959. évi IV. törvény 474.§ (2) bekezdése értelmében a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni. Az alperes így a felperes érdekében, céljainak megfelelően volt jogosult a számlák feletti rendelkezni, a felvett összeget illetően elszámolási kötelezettség terhelte, köteles volt a megbízónak mindazt kiadni, amihez a megbízás teljesítése céljából, vagy eljárása eredményeképpen jutott, kivéve, amit abból jogosan felhasznált. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a megbízási szerződésre figyelemmel az 1959. évi IV. törvény 361.§ (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli gazdagodás, mint szubszidiárius, helyettesítő jogcím szabályai a perben nem irányadóak. Nem vitásan az alperes 2011. március 1. napján felvett 103.975 eurót. A felperes követelése – amennyiben az alperes ezt az összeget részére valóban nem adta át – ettől az időponttól esedékessé vált, így az 1959. évi IV. törvény 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés megkezdődött.
- [10] Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy ha a jogosult menthető okból akadályozott az igényérvényesítésben, az elévülési idő nem a nyugvás tartamával, hanem a törvény által általános jelleggel meghatározott időtartammal (egy évnél hosszabb eredeti elévülési idő esetén egy évvel) hosszabbodik meg. A kötelmi igény nyugvásának kérdésében az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes egyenlegközlőt, illetve számlakivonatot bármikor kérhetett volna, a számlakivonat küldésének módját, helyét, a levelezési címet kizárólag ő volt jogosult meghatározni. A rendelkezési jog megvonása, illetve módosításai kapcsán a bankfiókban több alkalommal személyesen megjelent. Nem lett volna tehát akadálya annak, hogy jóval több, mint egy évvel az elévülési határidő előtt értesüljön a számláin történt pénzmozgásokról. A felperes nem igazolta, hogy jogainak érvényesítésében akadályoztatva volt, nem adott elfogadható magyarázatot arra, hogy miután ügyvéd neve ügyvéddel a kapcsolatot felvette, az ő segítségével miért nem szerezte be a

befektetési számlájára vonatkozó kimutatásokat, illetve a perbeli összeg megfizetésére miért csak 2017. február 27. napján szólította fel az alperest. A felperes maga állította, hogy a belátási képessége mindvégig fennállt, amit a ügyvéd neve által 2013. június 27. napján írtak és a 2017. évben készült klinikai zárójelentések (a 9. sorszámú utóirat mellékletei) részben igazoltak. Cselekvőképességgel rendelkező nagykorú állampolgárként tudomással kellett bírnia a befektetési számla meglétéről, majd pedig amikor az alperes rendelkezési jogosultsága alatt állt egyéb számlákkal kapcsolatban visszaéléseket kezdett gyanítani, mindezt jeleznie kellett volna a bankban, a képviselőtében/megbízásából eljáró tanúl vagy a jogi képviselőjének, különös figyelemmel arra, hogy büntető feljelentéseket is tett, és tanúl már 2015. évben javasolta számára a számlakivonatok beszerzését. Az okmányok hiánya sem lehetett tartósan az igényérvényesítés akadály, mert a felperes saját előadása szerint 2013. évben a konzulátuson személyazonosságának igazolására alkalmas útlevelet kapott (84. sorszámú jegyzőkönyv 4. és 5. oldal). A bizonyítékok mérlegelése során a felperes terhére értékelte az elsőfokú bíróság, hogy ügyvéd neve tanúl részére az ügyvédi titoktartás alóli felmentést nem adta meg, holott a bizonyítási érdekkörébe tartozó elévülés nyugvása kapcsán is jelentősége lett volna ügyvéd neve tanúkénti meghallgatásának.

- [11] Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperesi követelés az 1959. évi IV. törvény 326.§ (2) bekezdése szerinti, az elévülés nyugvását eredményező menthető ok, valamint az elévülés megszakadását eredményező írásbeli felszólítás, bírósági igényérvényesítés hiányában 2016. március 1. napján elévült, ezért azt mint az 1959. évi IV. törvény 325.§ (1) bekezdése szerint bírósági úton nem érvényesíthető követelést elutasította. Az elévülésre tekintettel nem folytatott le bizonyítást arra nézve, hogy a felek között a megbízási jogviszony mikor és hogyan szűnt meg, illetve, hogy a felvett összeg átadása-átvétele, illetve az elszámolás valóban megtörtént-e a felek között, vagy sem. A helység neve-i, illetőleg a Helység1/5-i Bank Bank fiók részben ismételt megkeresésére vonatkozó felperesi bizonyítási indítványnak álláspontja szerint jelentősége már nem volt, így az egyébként is elkészített indítványt nem teljesítette.
- [12] A pervesztes felperest a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesi jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére. E körben a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM. rendelet 2.§ (2) bekezdése alkalmazásával csökkentette a megállapodás szerint munkadíjat, figyelemmel arra, hogy az elévülési kifogás körében folytatott le bizonyítást és azt alaposnak találva hozott döntést az ügyben, így érdemben nem kellett állást foglalni egyéb, a felek közötti jogviszonyt érintő kérdésekben.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a 103.975 euró és ennek 2017. március 6. napjától járó kamatai iránti keresetének teljesítését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Harmadlagos kereseti kérelme az első fokon megállapított 1.700.000 forint perköltség 647.700 forintra történő mérséklésére irányult.
- [14] Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott azokra a következtetésekre, hogy a peres felek között megbízási jogviszony jött létre, így a jogalap nélküli gazdagodás, mint szubszidiárius tényállás alkalmazására nem kerülhetett sor; igényét a 2011. március 1. napjától kezdődő öt éves elévülési időn belül érvényesíthette volna; az elévülés nyugvását és megszakítását előidéző körülmény nem merült fel.
- [15] Kifejtette, hogy közte és az alperes között nem jött létre megbízási szerződés, ennek hiányában pedig a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni. A megbízási szerződés létrejöttét az elsőfokú bíróság részben a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentételesen, részben bizonyíték hiányában állapította meg. Nem rögzítette, hogy mikor,

milyen tartalommal jött létre a megbízási szerződés, és azt sem, hogy az mikor és milyen módon szűnt meg, a feleket milyen jogok illették és kötelezettségek terheltek, e körben bizonyítási eljárást nem folytatott le. Jogilag téves és iratellenes ténymegállapítás a számla feletti rendelkezési jogot biztosító meghatalmazás megbízási szerződésnek minősítése. A meghatalmazás egyoldalú jognyilatkozat, amely a meghatalmazottat kizárólag jogosítja, de nem kötelezi, ennek folytán nem hoz létre szerződéses jogviszonyt a meghatalmazó és a meghatalmazott között. Objektíve kizárt, hogy a peres felek közötti állítólagos megbízási jogviszonyt a pénzügyi intézet nyilatkozat hozza létre.

- [16] Hangsúlyozta, hogy a befektetési számlával elérni kívánt célja a megtakarításának elhelyezése volt, így a számlával kapcsolatos tranzakciók végzésére, megbízotti tevékenység ellátására nem volt szükség. Tanú3 tanúvallomása alátámasztotta, hogy olyan típusú befektetése volt, ami nem igényelte a gyakori kapcsolattartást. A szerződés létrejöttének feltétele, hogy a felek a lényeges tartalmi elemekben, a szolgáltatásban, illetve az ellenszolgáltatásban megállapodjanak, ez a perbeli esetben nem történt meg. A létre nem jött szerződés alapján teljesített szolgáltatások a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhetők vissza. Szerződéses jogviszony hiányában, illetve annak bizonyítatlansága folytán a jogalap nélküli gazdagodásra alapított elsődleges kereseti kérelmet kellett volna elbírálni, ennek elmaradása miatt indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.
- [17] Rámutatott, hogy a jóhiszemű jogalap nélküli gazdagodóval szembeni követelés akkor válik esedékessé, amikor tudomást szerez a gazdagodásáról. Ez az időpont az alperes esetében 2017. február 28. napja volt, ekkor kezdődött az öt éves elévülési idő, amely a 2017. május 22-i fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemig bizonyosan nem telt el.
- [18] Amennyiben a megbízási szerződés a peres felek között mégis létrejött volna, és az magában foglalta volna a bankszámla feletti rendelkezési jogot, az elsőfokú ítéletben is rögzített 1959. évi IV. törvény 479.§ (2) bekezdése szerint a megbízottat elszámolási kötelezettség terheli, aminek időpontja minősülhet a követelés esedékessé válásának, azaz az elévülés kezdetének. Eltérő megállapodás hiányában a megbízott az elszámolásra a megbízási szerződés megszűnésekor köteles. Miután azonban az elsőfokú bíróság a megbízási szerződés tartalmát, megszűnésének módját és időpontját nem tárta fel, így nem állnak rendelkezésre adatok ebben a kérdésben. Az elsőfokú bíróságnak a követelés elévülésére vonatkozó megállapítása az 1952. évi III. törvény 206.§ (1) bekezdésének sérelmével történt. Az ítélet indokolásából nem tűnik ki, hogy milyen következtetések alapján jutott az elsőfokú bíróság az általa elfoglalt álláspontra, így az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 221.§ (1) bekezdését is megsértette.
- [19] Végül a felperes hivatkozott arra, hogy amennyiben az elévülés kezdete mégis 2011. március 1. napja, úgy az elévülésre annak nyugvása miatt nem kerülhetett sor. A kifizetéshez kapcsolódó pénztárbizonylatot 2017. február 23. napján kapta meg, az elévülés eddig az időpontig nyugodott, és innentől számított egy éven belül a követelés az 1959. évi IV. törvény 326.§ (2) bekezdésére figyelemmel még érvényesíthető volt. Az elévülés nyugvása körében kiemelte tanú3 tanú vallomását, aki elképzelhetőnek tartotta, hogy ha valaki meghatalmaz valakit a számlával kapcsolatban, akkor bizonyos tranzakciókról nem értesül. Rámutatott a felperes, hogy az egyéb számlái vonatkozásában történtek irrelevánsak, azokat a perbeli befektetési számlától elkülönítetten kezelte, a befektetési számlára mint hosszútávú megtakarítási célt szolgáló nyugvó számlára tekintett. Ügyvéd neve ügyvéd a befektetési számláról információval nem rendelkezett, a per tárgyává tett levele ugyanakkor tartalmazta, hogy személyi okmányok hiányában képviselőként eljárni nem tudott. Az F/4. szám alatt csatolt okirat tartalma szerint ügyvéd neve megkeresést intézett az Bank Bank Hungary Zrt.-hez, de a banki válaszlévelel nem tartalmazott utalást a befektetési számlára. Ebből következően a befektetési számlával kapcsolatos alperesi visszaélés nem juthatott ügyvéd

neve ügyvéd és így az ő tudomására sem, mely tény az elévülés nyugvása tekintetében, mint releváns tényezőt figyelembe kellett volna venni. Az elsőfokú bíróság indokolatlanul értékelte a terhére, hogy ügyvéd neve-t nem mentette fel a titoktartási kötelezettség alól.

- [20] A perköltséget érintő harmadlagos fellebbezését azzal indokolta a felperes, hogy a 31.751.886 forint pertárgyértékű ügyben az 1.700.000 forint összegű elsőfokú perköltség kirívóan magas, a pertárgyérték 5,35 %-a, ami nincs arányban az ügy bonyolultságával, a perben tartott tárgyalások számával, az alperes jogi képviselő által kifejtett időráfordítással, illetve azzal a ténnyel, hogy csak az elévüléssel kapcsolatos kérdésben kellett a bíróságnak állást foglalni, az alperesi képviselőnek a védekezést kifejtenie. Álláspontja szerint az alperes részére teljes pernyertessége esetén is az alperes és jogi képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben meghatározott 310.000 forint + áfa, valamint a tárgyalásonként meghatározott 25.000 forint + áfa jelenléti díj állapítható meg, ami nyolc tárgyalásra tekintettel 254.000 forint, így az alperes jogi képviselő részére legfeljebb bruttó 393.700 + 254.000 forint, összesen 647.700 forint elsőfokú perköltség lett volna megítélhető.
- [21] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [22] A fellebbezés nem alapos.
- [23] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen, de kisebb részben hiányosan állapította meg, ezért azt a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján kiegészíti azzal, hogy a felperes Bank Bank Zrt-nél vezetett értékpapírszámlája, és ezzel együtt az alperes számla feletti rendelkezési jogosultsága 2012. február 22. napján szűnt meg.
- [24] Az elsőfokú bíróság a keresetet az alperes kifogása alapján, a követelés elévülésére figyelemmel utasította el, ezért a másodfokú bíróság is elsődlegesen ezzel a kérdéskörrel foglalkozott. Az elévülés vizsgálatának kiindulópontja a követelés esedékessé válásának időpontja, ami pedig annak függvénye, hogy a peres felek között milyen jogviszony jött létre. Emiatt az elévülés körében is indokolt annak tisztázása, hogy a felek között volt-e és milyen szerződés, avagy szerződés hiányában a felperes által megjelölt elsődleges jogcím, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai befolyásolják-e a kereset elbírálását.
- [25] Nem volt vitás a perben, hogy a felperes a kereset tárgyává tett összeget a felperes számlájáról felvette, és erre azért volt lehetősége, mert a számla feletti rendelkezésre a felperestől meghatalmazással rendelkezett. Az 1959. évi IV. törvény 222.§-a értelmében a meghatalmazás jognyilatkozat tételére feljogosító, képviseleti jogot keletkeztető egyoldalú jognyilatkozat, amelyre akkor van szükség, ha a meghatalmazó meghatalmazott útján kíván jognyilatkozatot tenni (1959. évi IV. törvény 219.§). Az 1959. évi IV. törvény 474.§ (1) bekezdésében adott meghatározás szerint a megbízási szerződés olyan, a felek közötti belső jogviszonyt létesítő megállapodás, amely bármilyen ügy vitelére vonatkozó megbízásra irányulhat.
- [26] A felperes fellebbezésében tévesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a felperes egyoldalú jognyilatkozatát kifejező, a számla feletti rendelkezési jogot alapító pénzügyi dokumentumot (tartalmilag meghatalmazást) minősítette volna a megbízási szerződés létrejöttét eredményező iratnak. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság azt rögzítette ítéletének indokolásában, hogy a peres felek között szóbeli megbízás jött létre, amely megállapítással a másodfokú bíróság is egyetértett. A meghatalmazás ugyan nyilvánvalóan nem azonosítható a megbízással, de abból vissza lehet következtetni a megbízásra: a meghatalmazott képviseleti, eljárési jogosultsággal való felruházása ugyanis céllal történik, mégpedig értelemszerűen azzal a céllal, hogy a meghatalmazott a jogát gyakorolja, a meghatalmazás alapján eljárjon. A meghatalmazott eljárési jogosultsága azonban rendszerint nem diszkrecionális, a meghatalmazott kizárólagos belátására bízott jogkört jelent, hanem ahhoz a meghatalmazó

részeről bizonyos elvárás kapcsolódik (amelyre figyelemmel a meghatalmazás történt). Ha a meghatalmazott a meghatalmazást a hozzá fűzött elvárás ismeretében elfogadja (mely akaratkifejezések mindkét részről történhetnek ráutaló magatartással is), a megbízási szerződés létrejön.

- [27] A perben a felperes maga adta elő, hogy a számlanyitás időszakában Magyarországon egyetlen bizalmasa az alperes volt, nyelvismeret hiányában ügyei vitelében támogatásra, segítségre szorult, amihez az alperest vette igénybe. Felhatalmazta (és egyúttal megbízta) az alperest, hogy a befektetés biztonságos kezelése érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket. Tanú3 privát bankár tanú is úgy nyilatkozott, hogy az alperessel tartotta a kapcsolatot, ő járt el a befektetés kezelése kapcsán, mindebből pedig az a következtetés adódik, hogy az alperes a rá bízott ügyet ellátta, a felperes kívánalmának megfelelően a számlapénz, az értékpapírok felett a perbeli, vitatott kimenetelű ügyletet megelőzően is rendelkezett.
- [28] A felperes álláspontjával ellentétben a díjban való megállapodás nem lényeges eleme a megbízási szerződésnek, a díj akkor is jár, ha a körülményekből az következik, hogy nem ingyenesen vállalta a megbízott az ügy ellátását. Az 1959. évi IV. törvény 478.§ (1) bekezdése szerint nem visszerhes ugyanakkor a megbízási szerződés abban az esetben, ha az ügy természetéből, illetőleg a felek közötti viszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta. A peres felek körülményeiből, a közöttük fennállt személyes viszony jellegéből kifejezetten az következik, hogy ingyenesen történt a megbízás ellátása.
- [29] Arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében a felperes, hogy megbízási jogviszony fennállása esetén az elszámolási kötelezettség, és ennek megfelelően a követelés esedékessége ellenkező megállapodás hiányában a megbízás megszűnéséhez kötődik. Alaptalanul állította viszont, hogy a megbízás megszűnéséről nem áll rendelkezésre információ, mivel a befektetési számlára vonatkozó megbízás legkésőbb a befektetési számla megszűnésével, 2012. február 22. napján szűnt meg. 2012. február 22. volt tehát az a legkésőbbi időpont, amikor az 1959. évi IV. törvény 479.§ (2) bekezdése alapján az alperesnek a megbízási szerződés alapján el kellett számolnia a felperessel (ennél későbbi elszámolási időpontra vonatkozó megállapodás a perben egyáltalán nem merült fel). Ez az esedékességi időpont tehát az 1959. évi IV. törvény 326.§ (1) bekezdése szerint az elévülés kezdete, illetve az elévülés kezdete nem lehet ennél későbbi időpont.
- [30] Az elévülés kezdőidőpontját illetően nem volt azonban döntő jelentősége annak, hogy a peres felek között áll-e fenn megbízási jogviszony vagy sem, miután a felperes a későbbi esedékessé válást ahhoz az időponthoz igazította, amikortól a jóhiszemű jogalap nélküli gazdagodó alperes számára is nyilvánvalóvá vált, hogy a vagyoni előny jogalap hiányában nem tarthatja meg. A körülményekből ugyanakkor az következik, hogy ha az alperes jogalap nélkül gazdagodott volna, az részéről nem történhetett jóhiszeműen. A perben nem merült fel semmilyen információ, melyre figyelemmel az alperes azt vélhette, feltételezhetette volna, hogy a felvett pénzzel elszámolnia nem kell, azt sajátjaként kezelheti. Személyes meghallgatása során (58. sorszámú jegyzőkönyv) kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ez a pénz őt nem illette meg. Amennyiben pedig a gazdagodó rosszhiszemű volt, az 1959. évi IV. törvény 364.§-a folytán alkalmazandó 360. § (1) bekezdésének megfelelően a visszatérítés nyomban esedékessé vált.
- [31] Egyetértett a másodfokú bíróság az elévülés nyugvásának kérdésében elfoglalt elsőfokú bírósági állásponttal is. Az 1959. évi IV. törvény 326.§ (2) bekezdése szerinti menthető okot, a követelés érvényesítésének akadályozottságát a másodfokú bíróság sem állapított meg.
- [32] Amennyiben 2012. évben, így a perbeli befektetési számla megszüntetésekor a felperes olyan egészségi állapotban volt is, hogy lényegében nem tudta, a feltételezhetően az alperes által

megszövegezett számlamegszüntetési kérelem esetében pontosan mit ír alá, a rendelkezésre álló adatok szerint 2013. évben már tudatosodott benne, hogy megkárosították, vagyonától megfosztották, emiatt segítséget kért, jogi képviselőhöz fordult. Nem lett volna akadálya annak, hogy ebben az időszakban a befektetési számlájával összefüggésben is tisztázza a pénzmozgásokat, különös figyelemmel arra, hogy tanú tanúvallomása szerint e tanúnak már 2015. évben panaszkodott arról, hogy több mint 100.000 euró eltűnt, illetve tanú javasolta számára ennek a kérdésnek a tisztázását. Amikor 2016. évben a számlaforgalmi adatokból értesült a felperes a pénzfelvétel időpontjáról és összegéről, nem lehetett kétsége afelől, hogy a 2011. március 1-jei készpénzfelvétel kihez köthető, figyelemmel arra, hogy a befektetési számla felett csak ketten rendelkezhetek: így, ha a pénzt nem ő vette fel, akkor az kizárólag csak az alperes lehetett; a 2017. évben beszerzett pénztárbizonylatnak tehát nem volt jelentősége. Az Bank Bank által 2014. november 26. napján ügyvéd neve részére adott tájékoztatás a felperes bankszámlájához rögzített rendelkezőkkel kapcsolatos megkeresésre adott válasz volt, mely a felperes meglévő számláira vonatkozott; nem következett abból, hogy a felperesnek ezen kívül más számlája a pénzintézetnél nem volt, így a banki válasz a befektetési számla létét illetően a felperes számára nem lehetett megtévesztő. A felperes belátási képességében tartósan nem volt befolyásolva, ilyen körülményre maga sem hivatkozott, sőt, az ezzel kapcsolatos hivatkozásokat elhárította, így az igényérvényesítési akadályozottság nem állapítható meg.

- [33] A fentiekre figyelemmel azt kellett megállapítani, hogy a legkésőbb 2012. február 22. napján megkezdődött öt éves elévülési idő eltelt anélkül, hogy az nyugvás miatt meghosszabbodott volna (az ebből a szempontból releváns, 2016. februárjától kezdődő időszakban nyugvási ok nem állt fenn); a 2017. február 28. napján hatályosult fizetési felszólításra pedig már az elévülési idő leteltét követően került sor.
- [34] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a felperes bizonyítási indítványát elutasította. A perben rendelkezésre álló adatok (a 15.P.20.751/2017/64. számon csatolt ápolási dokumentáció) alapján arra lehet következtetni, hogy a felperes ténylegesen csak 2012. január 29. napjától tartózkodott a helység neve-i ápolási intézetben, ezt megelőzően keletkezett a befektetési számla megszüntetése iránti kérelem, amit azonban bizonyosan nem helységben, hanem a banki adatközlés (15.P.20.751/2017/74. számú válasz 7. pont) szerint Helység1/5-en, a tér neve téri bankfiókban terjesztettek elő, így szükségtelen lett volna a helység neve-i bankfiókkal kapcsolatos megkeresés.
- [35] Miután a másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint is a megbízási szerződésre figyelemmel kellett a jogvitát elbírálni, az elsődleges jogcím vizsgálatára nem volt szükség. Nem volt indokolt a megbízási szerződés tartalmának részletes feltárása sem, mert az elévülés kérdésében ettől függetlenül is állást lehetett foglalni; a hatályon kívül helyezés szükségessége a fellebbezési kérelemben foglaltakkal ellentétben sem ezekből az okokból, sem a felperes által megalapozatlanul hivatkozott eljárási szabálysértés (indokolási kötelezettség megsértése) miatt nem merült fel.
- [36] A másodfokú bíróság a harmadlagos kereseti kérelem teljesítésére, a jogi képviselői munkadíj mérséklésére sem látott lehetőséget. Az alperesnek járó perköltséget a megbízási szerződésben kikötött munkadíjra figyelemmel állapította meg, amely értelemszerűen meghaladja a jogszabály szerint megállapítható összeget, azonban nem olyan mértékben, hogy az elsőfokú bíróság által már alkalmazott mérséklést követően további mérséklés indokolt lett volna. A tolmács közreműködése mellett folytatott perben részletes bizonyítás folyt, a felperes jogi indokokai, hivatkozásai is többreütiek voltak, így a nagyoösszegű pertárgyérték mellett a képviselet munkaigényessége sem alapozta meg a munkadíj leszállítását.

- [37] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helytálló indokaira is figyelemmel - az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Miután a fellebbezés nem érintette az elutasított késedelmi kamatkövetelés egy részét (a felperes fenntartott elsődleges kereseti kérelmében 2012. március 1. napjától, míg fellebbezésében 2017. március 6. napjától kérte kamatokban marasztalni az alperest), így a helybenhagyás az elsőfokú ítélet fellebbezett részére terjedt ki.
- [38] Az eredménytelenül fellebbező felperes az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján viseli az alperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét, melynek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése, 4/A.§ alapján, de arra figyelemmel állapított meg, hogy az elsőfokú eljárásban elszámolt díjat a teljes eljárásra kötötte ki az alperesi jogi képviselő.
- [39] A felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján köteles viselni.

Pécs, 2020. július 2.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró